

Secció V. Anuncis

Subsecció segona. Altres anuncis oficials

PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

3903*Projecte de llei de suport a les famílies (RGE núm. 3126/18)*

Informació sobre la tramitació al Parlament de les Illes Balears (participaciociudadana@parlamentib.es) del Projecte de llei de suport a les famílies (RGE núm. 3126/18).

Atès que la Mesa del Parlament de les Illes Balears, en sessió de dia 11 d'abril de 2018, ha acordat d'admetre a tràmit el Projecte de llei de suport a les famílies (RGE núm. 3126/18), per tal de fer efectiu l'article 117.2 del Reglament del Parlament es publica el projecte de llei esmentat, el text del qual es transcriu a continuació.

A la seu del Parlament, 11 d'abril de 2018

El president del Parlament de les Illes Balears

Baltasar Picornell i Lladó

Projecte de llei de suport a les famílies

Exposició de motius

I

La Declaració universal dels drets humans defineix la família com l'element natural i fonamental de la societat i estableix l'obligació que la societat i l'Estat la protegeixin.

La Carta social europea fixa el compromís de les parts signants amb el foment de la protecció econòmica, jurídica i social de la família com a cèl·lula fonamental de la societat.

La Constitució espanyola, en l'article 39.1, estableix com a principi rector de la política social i econòmica que els poders públics assegurin la protecció social, econòmica i jurídica de la família. L'article 148.20 possibilita a les comunitats autònomes assumir aquesta competència.

L'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, en la redacció de la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia, en l'article 30.16, defineix la protecció de la família com una competència exclusiva i, en l'article 16.3, estableix que, en tot cas, l'actuació de les administracions públiques de les Illes Balears s'ha de centrar primordialment en els àmbits següents: la defensa integral de la família i els drets de les parelles estables, entre d'altres.

En aquest marc normatiu general s'han integrat més normes que reconeixen la realitat social respecte a les relacions dins les famílies i l'existència de distints tipus de família.

Les conclusions de 2007 del Consell i dels representants dels governs dels estats membres de la Unió Europea destaquen la importància de les polítiques favorables a la família i insten els estats membres a tenir en consideració les necessitats de les famílies i a adoptar les mesures necessàries per promoure un repartiment equitatiu de les responsabilitats entre homes i dones en la cura.

La Llei 14/2010, de 9 de desembre, de mediació familiar de les Illes Balears, desplega el sistema públic de mediació per intervenir en les problemàtiques diverses que afecten les famílies, entre les quals destaquen els conflictes familiars.

La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, estableix la corresponsabilitat, arran del repartiment equilibrat entre dones i homes de les responsabilitats familiars, les tasques domèstiques i l'atenció a les persones en situació de dependència, com un principi que ha de regir les actuacions de les administracions públiques. A més, l'article 51.2 insta les administracions públiques de les Illes Balears a fomentar la corresponsabilitat en la vida laboral, la familiar i la personal de les dones i els homes, tenint en compte els nous models de família. Així mateix, el capítol V del títol IV desplega tot un seguit de mesures per a la conciliació de la vida laboral, la familiar i la personal.

La Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia, pretén garantir el reconeixement de la diversitat del fet familiar en igualtat de condicions i en tots els àmbits.

Amb relació a la distribució competencial a la comunitat autònoma de les Illes Balears, des de la Llei 12/1993, de 20 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de serveis socials i assistència social, els consells gestionen serveis i programes com ara la tramitació dels títols de família nombrosa, la renda mínima d'inserció i les mesures de protecció de menors, en el marc del reconeixement del seu paper en l'Estatut d'autonomia.

II

La família és el principal agent socialitzador en la infància per a tots els individus que la conformen i és l'agent responsable de l'atenció a les persones amb les capacitats limitades per malaltia, discapacitat o edat. Aquest paper s'ha anat ajustant i modulant segons els canvis socials, culturals i polítics que s'han produït en els darrers temps. La transformació no només ha afectat l'estructura de les famílies, sinó també la intensitat amb què desenvolupen les funcions corresponents i els models familiars.

Pel que fa a l'estructura de les famílies, resulta que se n'ha reduït el nombre de membres, com a conseqüència de la baixa fecunditat, i s'ha reduït el nombre de famílies en què conviuen tres generacions, mentre que s'ha incrementat el nombre de famílies monoparentals, en què un únic adult, majoritàriament una dona, assumeix la responsabilitat sobre els infants. Així mateix, han augmentat de manera significativa la presència de famílies que comparteixen habitatge amb d'altres i el nombre de persones que viuen soles.

Els models familiars també han canviat. Els canvis culturals han permès adaptar els marcs normatius a la realitat de la diversitat del fet familiar, des del reconeixement legal del divorci fins a l'assimilació en drets a famílies formades per parelles del mateix sexe; també s'ha avançat en l'equiparació d'algunes situacions de monoparentalitat amb el reconeixement de família nombrosa. Són adaptacions de la legislació a la diversitat i la pluralitat de la realitat social, en molts de casos després d'anys de reivindicació per part dels col·lectius afectats i de la majoria de la societat.

Els canvis en l'estructura familiar estan lligats a les variacions que s'han produït en la intensitat amb què s'assumeixen les funcions corresponents. La criança dels infants i la cura de les persones grans, les persones dependents, les persones amb discapacitat, i l'atenció a les situacions de malaltia s'han anat reorientant cap a serveis professionals. Les famílies continuen assumint la responsabilitat de cobrir aquestes necessitats, però ho fan mitjançant els serveis professionals, prestats pels serveis públics o per serveis privats. És evident que les possibilitats de conciliació de la vida familiar i la laboral estan limitades per la qualitat de les condicions de treball i per l'oferta de serveis, públics o privats. L'existència de rols i estereotips sexistes en les relacions familiars, així com l'assumpció, per part de les dones, de bona part de les responsabilitats domèstiques i de cura, fan necessari donar una importància especial al foment de la corresponsabilitat real.

D'altra banda, en determinades situacions les famílies tenen dificultats especials per assumir les funcions esmentades. Així, en les situacions de constitució, ruptura i dissolució de les famílies es fa més difícil mantenir la cobertura de les necessitats dels membres, més fràgils en aquestes fases de transició. També hi ha situacions diferencials que estan vinculades a la desigualtat, com ara les situacions de monoparentalitat, de violència de gènere, d'atenció a persones dependents o amb discapacitat, de vulnerabilitat econòmica o de conflictivitat amb les persones menors d'edat. Aquestes situacions requereixen més protecció per part de les administracions.

L'actuació dels distints estats en matèria de política familiar també és plural. En el cas de l'Estat espanyol, pel que fa a la despesa social, les polítiques de protecció de la família estan subdesenvolupades respecte d'altres països de l'entorn més proper. De fet, comparat amb el conjunt de països de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), l'Estat espanyol és el setè per la coa entre un total de 27 països.

Bona part de les anàlisis de les polítiques públiques mostren que, per lluitar contra l'exclusió social, per reduir la desigualtat social i per fomentar la igualtat entre dones i homes, les polítiques de protecció i suport a les famílies són especialment eficients, atès que tenen un caràcter transversal i universalista i faciliten la incidència de les polítiques més específiques. En aquest sentit, sembla que tenen un efecte multiplicador sobre els programes de reducció de les desigualtats.

III

Els canvis socials que s'han produït en els darrers trenta anys han afectat de manera especial les famílies, especialment els canvis en el mercat de treball i en les relacions laborals. S'han diversificat els models familiars, s'han redefinit les relacions entre les famílies i s'han generat noves situacions de necessitat. Les relacions de la ciutadania també s'han desenvolupat amb la implantació de les noves tecnologies. Tot plegat ha generat l'exigència de més simplificació i de més transparència, informació i accessibilitat als serveis i a les prestacions públiques.

Aquests darrers anys, a més, s'ha fet palesa la importància de les famílies i de les relacions familiars per amortir els efectes de la crisi econòmica. Les famílies s'han adaptat a aquesta situació per garantir les condicions de vida dels seus membres. El paper de les persones grans, àvies i avis, que han donat suport econòmic als seus fills i filles i que tenen cura dels seus nets i netes, és un bon exemple d'adaptació.

A les Illes Balears, l'Administració autonòmica desenvolupa tot un seguit d'actuacions de suport a la família. Aquestes actuacions s'emmarquen en les normatives sectorials (d'energia, fiscalitat, serveis socials, educació, habitatge, etc.), moltes sense un marc normatiu reglamentari, subjectes a la discrecionalitat de la conjuntura política i amb referències a distintes definicions d'unitat familiar o de nucli familiar. Això implica que, per a les famílies residents a les Illes Balears, sigui molt difícil saber a quins tipus de serveis i prestacions poden tenir accés en cada moment.

D'altra banda, és necessari desplegar, en l'àmbit autonòmic, alguns aspectes de la normativa estatal en relació amb la definició de famílies nombroses i de famílies monoparentals. Aquest desplegament pot donar accés a les famílies monoparentals a alguns dels serveis als quals actualment només poden accedir les famílies nombroses.

Per tant, ens trobam davant una situació de canvi constant, de redefinició de models familiars i de noves necessitats socials expressades que fan necessària i oportuna una regulació específica, que integri la que ja es desenvolupa des de distints àmbits de l'Administració, que generi noves actuacions i que defineixi clarament alguns col·lectius, com el de les famílies monoparentals, per permetre que accedeixin als serveis en condicions similars a les de les famílies nombroses.

Aquesta Llei té com a objectius bàsics integrar el conjunt d'actuacions que es desenvolupen des de distints departaments de l'Administració autonòmica en un únic marc normatiu, definir nous serveis i prestacions per a les famílies i definir les situacions familiars que requereixen més protecció. El marc legal de suport que es planteja té un enfocament que cerca assegurar la protecció social, econòmica i jurídica de les famílies.

Finalment, d'acord amb l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, cal dir que queden suficientment justificats els principis següents: de necessitat i eficàcia, perquè aquesta norma desplega la regulació de les actuacions que s'han de desenvolupar en matèria de protecció de la família en l'àmbit de la comunitat autònoma com a competència exclusiva; de proporcionalitat, atès que la regulació respecta la distribució competencial en aquesta matèria; de seguretat jurídica, motiu pel qual s'ha desplegat per llei el reconeixement de les famílies monoparentals; de transparència, pel qual s'ha de destacar la participació ciutadana abans i durant el procés d'elaboració de la norma; i, finalment, d'eficiència, atès que es fomenta la transversalitat de l'actuació administrativa.

IV

La Llei s'estructura en un títol preliminar i tres títols més, el primer amb tres capítols, així com en cinc disposicions addicionals, dues de transitòries, una de derogatòria i tres de finals.

En el títol preliminar es defineixen les disposicions de caràcter general de la Llei: l'objecte, els principis rectors, els objectius i l'àmbit d'aplicació. A més, es detallen les situacions familiars amb necessitat de més protecció, amb referència especial a les famílies monoparentals i a les situacions familiars vinculades a vulnerabilitat, risc i dependència o discapacitat. Finalment, es reconeix la maternitat lliure i decidida.

El títol I recull el conjunt de mesures, serveis i prestacions de suport a la família; és l'apartat en què es detallen les actuacions concretes que s'han de desenvolupar en cada un dels àmbits. Així, el capítol I desplega les mesures fiscals; el capítol II, les mesures en l'àmbit dels serveis socials, tant de caràcter tècnic com en forma d'ajuts econòmics; el capítol III regula mesures en l'àmbit de la conciliació de la vida personal, la familiar i la laboral, en l'àmbit educatiu, en matèria d'ocupació i en matèria de salut, i concreta actuacions en la necessària col·laboració sociosanitària.

El títol II regula les mesures administratives i el marc de participació. En aquest sentit, estableix la necessitat dels informes d'impacte familiar per a l'elaboració legislativa i defineix les línies de foment de la participació mitjançant les associacions.

Finalment, el títol III regula el règim d'obligacions, infraccions i sancions de les famílies monoparentals reconegudes.

De les disposicions, cal destacar que la disposició transitòria primera disposa un termini de dotze mesos per implantar el conjunt de mesures establertes en els capítols II i III del títol I, excepte la col·laboració sociosanitària, amb un termini de divuit mesos, atesa la complexitat que comporta; i la disposició final primera habilita el Govern de les Illes Balears per aprovar, en un termini de dotze mesos, el reglament dels principis generals per a l'acreditació de la família monoparental.

TÍTOL PRELIMINAR DISPOSICIONS GENERALS

Article 1 Objecte

Aquesta Llei té per objecte establir el marc legal que permeti dissenyar i desenvolupar la política de suport i protecció de les famílies residents a les Illes Balears, així com determinar els drets i les prestacions destinats a donar-los suport.

Article 2**Principis rectors**

Els principis rectors de la política de protecció de les famílies són:

- a. Responsabilitat pública. Els poders públics assumeixen la responsabilitat de donar suport i protecció a les famílies, per la qual cosa assignen els recursos financers, humans i tècnics necessaris; regulen, supervisen i inspeccionen els recursos privats i públics destinats a la matèria objecte d'aquesta Llei, i asseguruen la prestació de serveis.
- b. Transversalitat de la política de suport i protecció de les famílies en les polítiques sectorials que es desenvolupin des de les administracions de les Illes Balears.
- c. Universalitat. Les polítiques de suport i protecció de les famílies s'orienten al conjunt de la ciutadania.
- d. Proximitat. S'ha de facilitar la màxima accessibilitat i proximitat al ciutadà dels recursos d'atenció i suport a les famílies, tenint en compte l'organització territorial de les Illes Balears.
- e. Igualtat. Les polítiques de suport i protecció de les famílies han de fomentar la igualtat des de la perspectiva de gènere i sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
- f. Protecció de les famílies que es troben en situacions de vulnerabilitat, amb la prioritització de les situacions familiars que requereixen un grau de suport més alt.
- g. Llibertat. Es reconeix la llibertat d'organització de la vida familiar i la convivència respectant la dignitat i els drets essencials de les persones que integren la unitat familiar, d'acord amb el règim jurídic aplicable.
- h. Participació. S'ha de fomentar la participació de les famílies en el disseny i el desenvolupament de les polítiques que les afectin, mitjançant les associacions familiars i altres organitzacions representatives reconegudes legalment.

Article 3**Objectius**

La definició de les polítiques familiars ha de tenir presents els objectius següents:

- a. Millorar el benestar i la qualitat de vida de les famílies i de les persones que en formen part.
- b. Millorar la protecció dels membres de les famílies, des de la perspectiva del desenvolupament personal i social.
- c. Afavorir la conciliació de la vida familiar amb la resta d'àmbits de la vida quotidiana.
- d. Potenciar la solidaritat social amb les famílies que tenen cura de persones menors d'edat o de persones en situació de dependència o discapacitat.
- e. Promoure la natalitat, donant suport i protecció a les dones gestants i a les famílies amb fills o filles menors.
- f. Lluitar contra les desigualtats socials entre les famílies i contra les situacions d'exclusió social que tenen l'origen en contextos de precarietat i desestructuració.
- g. Assegurar la perspectiva de gènere en els serveis adreçats a les famílies.
- h. Fomentar les competències familiars.
- i. Promoure la solidaritat intergeneracional.
- j. Difondre el conjunt d'ajuts i prestacions familiars que s'ofereixen des de les distintes administracions.
- k. Reconèixer la pluralitat i la diversitat de formes familiars existents.
- l. Fomentar la maternitat lliure i decidida i la paternitat responsable.
- m. Fomentar la corresponsabilitat en el repartiment equilibrat entre dones i homes de les responsabilitats familiars, les tasques domèstiques i l'atenció a les persones en situació de dependència o discapacitat.

Article 4**Àmbit d'aplicació**

1. Aquesta Llei s'aplica a les famílies empadronades a algun municipi de les Illes Balears i, en concret, a:

- a. Les persones unides entre si per matrimoni o una relació anàloga i els seus ascendents, les persones que en depenguin per filiació, adopció, tutela, guarda, guarda de fet o acolliment permanent o preadoptiu, i les persones que estiguin al seu càrrec, sempre que formin un nucli estable de convivència.
- b. Les persones individuals amb els seus ascendents, les persones que en depenguin per filiació, adopció, tutela, guarda, guarda de fet o acolliment permanent o preadoptiu, i les persones que estiguin al seu càrrec, sempre que formin un nucli estable de convivència.

2. Qualsevol altra forma de relació estable entre membres d'una parella es considera assimilada al vincle per matrimoni, sempre que estigui acreditada per la inscripció en el registre corresponent.

3. Les persones soles o que formen part d'unitats de convivència no familiars també poden ser destinatàries de les prestacions i els serveis de

suport, quan així ho prevegi la normativa sectorial aplicable.

Article 5

Situacions familiars amb necessitat de més protecció

1. Són famílies en situació de protecció especial les que han de tenir una atenció prioritària o específica, atesa l'especial dificultat per acomplir la cura i l'atenció als membres que en formen part, en situació de vulnerabilitat econòmica o social.
2. Les situacions familiars amb necessitat de més protecció són les següents:
 - a. Famílies nombroses.
 - b. Famílies monoparentals.
 - c. Famílies en risc social i víctimes de violència masclista.
 - d. Famílies amb persones en situació de dependència o amb persones amb discapacitat.
 - e. Famílies en situació de vulnerabilitat econòmica especial.

3. Aquestes situacions familiars són prioritàries en l'accés al conjunt dels programes i els serveis públics que desenvolupin i prestin les administracions i el sector públic de les Illes Balears, sens perjudici que també s'utilitzin altres factors de prioritització, com ara la renda.

Article 6

Famílies nombroses

Són famílies nombroses les que determina la legislació estatal vigent en aquesta matèria.

Article 7

Famílies monoparentals

1. Les famílies monoparentals són les que estan formades per un o més fills o filles que compleixen els requisits establerts en l'apartat 3 d'aquest article i que depenen econòmicament d'una sola persona progenitora, tutora, acollidora o adoptant, amb qui conviu.
2. A l'efecte d'aquesta Llei, també es consideren famílies monoparentals les següents:
 - a. La família en què el progenitor o progenitora amb fills o filles a càrrec conviu alhora amb una altra persona o persones amb qui no té cap relació matrimonial o d'unió estable de parella, d'acord amb la legislació civil.
 - b. La família en què el progenitor o progenitora que té la guarda dels fills o filles no percep cap pensió pels aliments d'aquests fills o filles establerta judicialment i té interposada la denúncia o reclamació civil o penal corresponent.
 - c. La família en què el progenitor o progenitora amb fills o filles a càrrec ha patit abandonament de família per part de l'altre progenitor o progenitora o convivent.
3. Perquè es reconegui i mantengui la condició de família monoparental, els fills o filles han de complir les condicions següents:
 - a. Tenir menys de 21 anys, o tenir un grau de discapacitat igual o superior al 33 % o estar incapacitats per treballar, amb independència de l'edat. Aquest límit d'edat s'amplia fins a 25 anys si cursen estudis reglats o ocupacionals, o de naturalesa anàloga, o bé si cursen estudis encaminats a obtenir un lloc de treball.
 - b. Convivre amb el progenitor o progenitora. S'entén que la separació transitòria per tractament mèdic, rehabilitació o altres causes similars, inclosos els supòsits de força major, privació de llibertat del progenitor o progenitora o dels fills i filles, o internament d'acord amb la normativa reguladora de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat, o per raons d'estudi o treball per un període igual o inferior a cinc anys, no trenca la convivència entre el progenitor o progenitora i els fills i filles, encara que sigui conseqüència d'un trasllat temporal a l'estranger.
 - c. Dependre econòmicament del progenitor o progenitora. Es considera que hi ha dependència econòmica sempre que cadascun dels fills o filles no obtengui uns ingressos superiors, en còmput anual, a 1,37 vegades l'indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM), incloses les pagues extraordinàries. Aquest límit no opera per als ingressos derivats de pensions i prestacions públiques, ni quan el progenitor o progenitora estigui en situació d'inactivitat, per atur, jubilació o incapacitació, sempre que els ingressos del progenitor o progenitora no siguin superiors, en còmput anual, al salari mínim interprofessional vigent, incloses les pagues extraordinàries.
4. Tots els membres de la unitat familiar han de tenir la residència a les Illes Balears.
5. Una família monoparental perd aquesta condició en el moment en què la persona que encapçala la unitat familiar contreu matrimoni amb una altra persona o hi constitueix una unió estable de parella d'acord amb la legislació, o bé quan la unitat familiar deixa de complir qualsevol dels requisits establerts per tenir la condició de família monoparental.

6. El Govern de les Illes Balears ha de reglamentar els principis generals del procediment d'acreditació de la condició de família monoparental i distingir entre les famílies monoparentals de categoria general, formades per un sol progenitor o progenitora i un fill o filla, i les de categoria especial, formades per un sol progenitor o progenitora i més d'un fill o filla. També han de tenir la consideració de categoria especial les famílies formades per un progenitor o progenitora i un fill o filla, si algun dels membres té un grau de discapacitat igual al 33 % o superior. En tot cas, els consells insulars han de gestionar el procediment d'acreditació.

7. Als efectes d'aquesta Llei, les famílies monoparentals amb dos o més fills o filles s'equiparen al règim d'ajuts i exempcions previst en la normativa vigent d'àmbit autonòmic per a les famílies nombroses.

Article 8

Famílies en risc social

1. Són famílies en risc social aquelles en què hi ha membres menors d'edat que han estat objecte de declaració de risc per part de l'Administració competent en matèria de protecció de menors, o en què es produeixi un retorn posterior a mesures administratives de protecció o bé mesures de justícia juvenil.

2. També són famílies en aquesta situació aquelles en què la dona amb fills o filles a càrrec ha patit violència masclista.

Article 9

Famílies amb persones en situació de dependència o amb discapacitat

1. S'entén per famílies amb persones en situació de dependència a càrrec les famílies en què viuen persones que tinguin reconeguda la situació de dependència en grau II i grau III, d'acord amb la normativa vigent.

2. S'entén per famílies amb persones amb discapacitat a càrrec les famílies en què viu algun descendent, ascendent o parent en línia directa o de consanguinitat fins al segon grau que acrediti un grau de discapacitat igual al 40 % o superior.

Article 10

Famílies en situació de vulnerabilitat econòmica especial

En el marc d'aquesta Llei, s'entén per famílies en situació de vulnerabilitat econòmica especial les famílies beneficiàries de la renda social garantida o de la renda mínima d'inserció o les que tenen el subsidi d'atur com a únic ingrés.

Article 11

Reconeixement de la maternitat lliure i decidida

1. Les dones embarassades tenen dret a la maternitat lliurement decidida, per la qual cosa se'ls ha de facilitar la informació i l'assistència necessària de caràcter mèdic, econòmic, psicològic, d'integració social o familiar, legal o administratiu que puguin haver de menester com a conseqüència de l'embaràs o la maternitat.

2. Per garantir el dret a la informació i l'assessorament a la dona embarassada, les administracions públiques han de proporcionar una informació personalitzada, suficient, comprensible i accessible de les ajudes i els suports de què pugui ser beneficiària, tant tècnics com econòmics, públics o privats, atenent a les seves circumstàncies personals, socioeconòmiques i culturals, per a la maternitat.

3. En el marc de les mesures que disposa aquesta Llei, s'ha de donar prioritat a les dones embarassades que es trobin en situació de vulnerabilitat per motius d'edat, cultura, salut, situació socioeconòmica o qualsevol altra circumstància personal o social.

TÍTOL I

MESURES, SERVEIS I PRESTACIONS DE SUPORT A LA FAMÍLIA

Capítol I

Mesures fiscals

Article 12

Principis generals

La Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha d'establir i promoure mesures tributàries de protecció de les famílies en l'àmbit competencial corresponent, i ha de coordinar-les amb les polítiques sectorials de promoció de la família i integrar-les en el conjunt de les polítiques públiques.

Article 13**Imposts cedits a la Comunitat Autònoma**

1. La Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en la llei de pressuposts anual, ha de reflectir els beneficis fiscals per a les famílies en els impostos sobre la renda de les persones físiques, sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats i sobre successions i donacions, especialment per a les famílies definides com a prioritàries en l'article 5.

2. Els beneficis fiscals tenen com a objectius prioritaris l'accés a l'habitatge habitual, la protecció i el foment de la natalitat, la conciliació de la vida familiar i laboral i el foment de la formació, així com la creació i el manteniment d'empreses familiars, entre d'altres.

Article 14**Taxes i preus públics**

1. El Govern de les Illes Balears ha de promoure la inclusió d'exempcions i bonificacions en les taxes i els preus públics de la seva competència que graven serveis o activitats de caràcter cultural, educatiu, social o sanitari, per a les famílies d'atenció prioritària previstes en l'article 5.

2. Igualment, les administracions locals de les Illes Balears poden incloure exempcions i bonificacions en les taxes i els preus públics de la seva competència.

Capítol II**Mesures en l'àmbit dels serveis socials****Article 15****Garantia d'ingressos**

El Govern de les Illes Balears garanteix una renda d'ingressos mínims a les famílies en situació de vulnerabilitat econòmica, mitjançant la renda social garantida o programes similars. Aquesta renda ha de tenir un caràcter progressiu, segons el nombre de membres, i és complementària respecte d'altres ajudes, així com subsidiària d'altres rendes de caràcter generalista.

Article 16**Mesures tècniques en matèria de serveis socials**

El Govern de les Illes Balears ha de dur a terme les actuacions següents:

- Desenvolupar els programes d'intervenció comunitària en situacions familiars de protecció especial i de reforç de competències familiars.
- Garantir la cobertura dels serveis de rehabilitació adreçats als infants de 0 a 3 anys valorats per rebre el servei d'atenció primerenca. Aquestes actuacions han de ser gratuïtes per a les famílies que les necessitin.
- Garantir el servei de mediació familiar per a les persones derivades pel sistema judicial.
- Garantir el servei de punt de trobada per a les situacions que ho requereixin, sempre que no hi hagi violència masclista, derivades per resolució judicial.
- Desenvolupar els serveis d'atenció social i acompanyament a mares joves i a joves gestants.

Article 17**Prestacions per a la cura de persones dependents**

El Govern de les Illes Balears ha de mantenir un sistema de prestacions econòmiques per a la cura de les persones dependents en l'àmbit familiar, d'acord amb la normativa vigent.

Article 18**Ajuts d'emergència**

El sistema públic de serveis socials ha d'integrar en la cartera de serveis socials ajuts d'emergència destinats a resoldre situacions de necessitat que afectin les famílies que es troben en situació de necessitat. Aquests ajuts no tenen caràcter subvencional i estan vinculats a una valoració i una proposta tècnica o professional.

Article 19**Ajuts per part o adopció múltiple**

El Govern de les Illes Balears ha de garantir anualment la convocatòria d'ajuts destinats a donar suport a les famílies amb fills o filles nascuts

de parts múltiples o procedents d'adopció múltiple, amb la finalitat de col·laborar en les despeses extraordinàries provocades per aquestes circumstàncies. Aquests ajuts no tenen caràcter subvencional.

Article 20**Ajuts per a l'adaptació de l'habitatge**

El Govern de les Illes Balears ha de convocar anualment ajuts econòmics per a l'adaptació de l'habitatge de les famílies en què hi hagi una persona amb discapacitat física o en situació de dependència que presenti limitacions de mobilitat.

Article 21**Compensació per acolliment familiar**

Per a les famílies acollidores de menors amb mesures de protecció que compleixen els requisits establerts en les reglamentacions insulars corresponents, l'Administració pública competent ha de convocar ajuts econòmics per cobrir les despeses que hi estiguin vinculades. Aquests ajuts no tenen caràcter subvencional.

Article 22**Ajuts per a menors víctimes de violència masclista**

1. El Govern de les Illes Balears ha de garantir ajuts econòmics per als menors víctimes de violència masclista que, com a conseqüència de la violència masclista, hagin quedat orfes de mare, o la mare dels quals tenguí una valoració de grau de discapacitat igual al 33 % o superior. Aquest ajut s'ha de mantenir, com a mínim, fins als 21 anys.

2. És una prestació de caràcter finalista que queda exclosa de l'àmbit d'aplicació de la normativa general de subvencions.

3. És un dret subjectiu de totes les persones menors d'edat que compleixin els requisits establerts reglamentàriament.

Article 23**Altres prestacions**

El Govern de les Illes Balears, a més dels ajuts i les rendes prevists en els articles anteriors, pot establir altres prestacions econòmiques per a l'atenció de necessitats o situacions familiars que ho requereixin.

Capítol III**Mesures i actuacions en altres àmbits sectorials****Article 24****Conciliació de la vida personal, familiar i laboral**

Les administracions públiques de les Illes Balears han d'establir i impulsar mesures que fomentin la conciliació de la vida personal, familiar i laboral. Aquestes mesures s'han de formular sota el principi de corresponsabilitat.

Cal fomentar l'aplicació de mesures de conciliació en l'àmbit de la gestió dels recursos humans de les empreses privades i dels organismes públics.

A més de les mesures previstes en la normativa específica, les administracions públiques competents en matèria de conciliació han de desplegar les actuacions i les mesures següents:

- Realització de campanyes de sensibilització destinades a conscienciar la societat dels beneficis de la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.
- En l'àmbit del sector públic, incorporació, com a criteri de valoració en el marc de les clàusules socials, de l'aplicació de mesures de conciliació per part de les empreses licitadores.
- Promoció per part del Govern de les Illes Balears, en col·laboració amb els consells insulars, les organitzacions empresarials, els sindicats i altres representants de la societat civil, del reconeixement de les empreses familiarment responsables que apliquin mesures de conciliació i suport a les famílies.
- En la regulació i la definició dels serveis públics de l'Administració autonòmica, incorporació de la conciliació personal, familiar i laboral com una dimensió més del servei, amb la millora de l'accessibilitat i la capacitat d'accedir-hi per a les persones usuàries.

Les administracions públiques han de garantir l'efectivitat de les condicions d'igualtat relacionades amb l'exercici dels permisos vinculats a la maternitat i la paternitat.

Article 25**Mesures en l'àmbit educatiu**

En l'àmbit educatiu, el Govern de les Illes Balears ha de promoure les mesures següents:

- a. Impulsar l'existència de recursos i serveis per facilitar el compliment de les responsabilitats familiars i la cura i l'atenció a les persones menors d'edat, prioritàriament en les situacions d'infants amb necessitats educatives especials.
- b. Promoure la compatibilitat d'horaris laborals i escolars.
- c. Fomentar l'oferta de serveis que permetin l'obertura dels centres educatius en períodes i horaris no lectius.
- d. Facilitar l'ús d'instal·lacions educatives com a recursos d'atenció social per facilitar la conciliació.
- e. Atorgar anualment ajuts en concepte de menjador escolar a les famílies que compleixin els requisits establerts en la normativa específica. Les famílies que defineix l'article 10 seran beneficiàries dels ajuts de menjador escolar si ho sol·liciten i compleixen la resta dels requisits.
- f. Atorgar anualment ajuts en concepte de transport escolar per a alumnes d'educació infantil, educació obligatòria, batxillerat i formació professional que compleixin els requisits establerts en la normativa específica de transport i escolarització, així com ajuts per a llibres per a alumnes d'educació infantil, educació obligatòria, batxillerat i formació professional de centres sostinguts amb fons públics que compleixin la normativa establerta.
- g. Incloure l'educació en valors relacionats amb la igualtat, la corresponsabilitat i l'educació emocional, i especialment la pluralitat familiar, com a part transversal de l'àmbit curricular, del material didàctic i del projecte educatiu de centre. Aquests continguts s'han d'integrar en els plans de formació del professorat per a la conscienciació sobre la diversitat familiar.
- h. Incloure les persones menors d'edat víctimes de violència masclista que hagin quedat orfes o la mare de les quals, com a conseqüència de la violència masclista, tenguin un grau de discapacitat igual al 33 % o superior, com a beneficiàries de les reduccions o exempcions de taxes educatives.

Article 26**Mesures en matèria d'ocupació**

El Govern de les Illes Balears, per donar suport a les famílies, ha de desenvolupar les mesures següents:

- a. Fomentar la incorporació de clàusules familiarment responsables en el marc de la negociació col·lectiva de l'àmbit autonòmic. Amb aquesta finalitat, s'han de desenvolupar programes formatius per als agents socials i les associacions empresarials autonòmiques representatives de caràcter autonòmic.
- b. En les línies de subvenció a empreses, incorporar com a criteri del barem l'adopció de mesures de responsabilitat social que facilitin la conciliació familiar dels treballadors i treballadores.
- c. Facilitar la participació de les persones en situació d'atur que tenguin menors a càrrec o familiars dependents en les accions formatives dirigides a la inserció laboral, de l'àmbit de la formació per a l'ocupació.
- d. En els programes d'ocupació mitjançant contractació pública de persones desocupades, incorporar com a criteri del barem l'existència de càrregues familiars.

Article 27**Mesures en matèria de salut**

El Govern de les Illes Balears ha de fomentar les polítiques de prevenció i d'hàbits saludables des de l'àmbit familiar. Amb aquesta finalitat, ha d'adoptar les mesures següents:

- a. Garantir l'adequada informació i formació de les persones encarregades de la cura dels pacients en l'entorn familiar, especialment en el cas de malalties infantils. Així mateix, la informació i l'atenció sanitària han d'estar adaptades a les famílies amb dificultats o amb algun membre amb discapacitat o dependència.
- b. Promoure un sistema de suport a les famílies que tenguin algun dels membres desplaçats per rebre tractament ambulatori o hospitalari, així com per cobrir les despeses derivades dels tractaments fora de l'illa de residència o fora de la comunitat autònoma.
- c. En el marc de la sanitat pública, garantir el dret de les dones a participar en els programes de fertilitat assistida, d'acord amb les condicions de la legislació vigent.
- d. En el marc de la sanitat pública, garantir el dret de les persones a obtenir gratuïtament orientació i assistència en matèria de planificació familiar, d'acord amb les condicions de la legislació vigent.
- e. Desenvolupar programes preventius i de promoció de la salut per fomentar la criança positiva i l'educació afectiva i sexual.
- f. Promoure la lactància materna.

Article 28**Col·laboració sociosanitària**

Les administracions de la comunitat autònoma han de col·laborar per millorar l'atenció a les persones que pateixen malalties recidivants o cròniques o alguna discapacitat. Amb aquesta finalitat, han de desplegar les mesures següents:

- Mantenir i revisar el protocol d'intervenció d'atenció primerenca, en què s'han d'implicar el sistema de salut, el sistema educatiu i el sistema públic de serveis socials.
- Aprovar el protocol d'atenció a persones amb malalties cròniques residents en l'entorn familiar.
- Aprovar el protocol d'atenció a persones amb addiccions o diagnòstic de salut mental.
- Integrar els procediments de valoració de la dependència en l'àmbit sanitari.
- Facilitar l'accés de persones dependents als serveis de la Xarxa Pública d'Atenció a la Dependència des dels centres hospitalaris.
- Potenciar la formació dels familiars encarregats de la cura de persones en situació de dependència, de persones amb discapacitat i de persones amb diagnòstic de salut mental.
- Desenvolupar el protocol d'atenció a les dones gestants, per procurar una acció coordinada que permeti un tractament integral i que faciliti l'accés a la informació previst en l'article 11 d'aquesta Llei.
- Potenciar la formació dels familiars de persones afectades per addiccions.

TÍTOL II**MESURES ADMINISTRATIVES I PARTICIPACIÓ****Article 29****Elaboració d'iniciatives legislatives i estudi d'impacte familiar**

- En el procés d'elaboració legislativa, els òrgans competents han d'emetre l'informe d'impacte familiar, que té caràcter preceptiu, amb la finalitat de considerar l'impacte social i econòmic de les polítiques a llarg termini en el conjunt de les famílies.
- El Govern de les Illes Balears, a proposta de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, ha d'aprovar la guia d'elaboració d'informes d'impacte familiar, per facilitar a la resta de conselleries l'emissió d'aquest informe.
- A l'efecte d'elaborar els informes d'impacte familiar, les administracions públiques de la comunitat autònoma de les Illes Balears resten obligades a facilitar al Govern de les Illes Balears totes les dades estadístiques i pressupostàries que els pugui sol·licitar.

Article 30**Foment de la participació**

- El Govern de les Illes Balears ha d'impulsar l'associacionisme familiar com a forma de representació dels interessos de les famílies i ha d'establir canals de coordinació que permetin la participació de les famílies en la presa de decisions que les puguin afectar.
- Així mateix, s'han d'establir els canals adients de col·laboració en el desenvolupament de programes d'interès per a les famílies i s'han de facilitar la difusió i la sensibilització sobre la funció d'aquestes associacions.

TÍTOL III**RÈGIM D'OBLIGACIONS, INFRACCIONS I SANCIONS****Article 31****Obligacions de les persones titulars de família monoparental**

- Les persones que formin part d'unitats familiars a les quals s'hagi reconegut el títol de família monoparental estan obligades a comunicar a l'Administració competent, en el termini màxim de tres mesos, qualsevol variació que es produeixi en la unitat familiar, sempre que s'hagi de tenir en compte als efectes de modificació o extinció del dret al títol.
- Així mateix, estan obligades a presentar, dins del primer trimestre de cada any, una declaració expressa dels ingressos de la unitat familiar obtinguts al llarg de l'any anterior, excepte quan ja estiguin a disposició de l'Administració, sempre que s'hagin tingut en compte per a l'obtenció o el manteniment del títol de família monoparental.

Article 32**Règim sancionador**

- Aquest règim sancionador té per objecte garantir l'observança dels requisits, les condicions i les obligacions que han de complir les persones beneficiàries que formen part d'unitats familiars que tinguin reconeguda la situació de família monoparental.

2. Són infraccions administratives les conductes i els fets que tipifica l'apartat següent quan s'hagin produït amb dol, culpa o simple negligència. A aquest efecte, se'n considera responsable qualsevol dels membres integrants de la família monoparental que dugui a terme alguna de les conductes o fets constitutius d'infracció administrativa.

3. Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

a. Son infraccions lleus:

1. La no comunicació a l'Administració competent, en el termini de tres mesos, de qualsevol variació en la unitat familiar que s'hagi de tenir en compte als efectes de la modificació o l'extinció del dret al títol de família monoparental.
2. La no presentació davant l'Administració competent, dins el primer trimestre de cada any, de la declaració dels ingressos obtinguts per la unitat familiar al llarg de l'any anterior, d'acord amb l'article 31.2.
3. La negativa a exhibir el títol quan sigui obligatori.

b. Són infraccions greus:

1. La comissió de tres infraccions lleus quan se n'hagin derivat sancions.
2. L'ocultació o la falsedat en l'acreditació d'algun dels requisits per accedir al reconeixement de la situació de monoparentalitat o per mantenir aquest reconeixement.
3. La falsificació del títol oficial de família monoparental.
4. La cessió del títol a persones alienes a la unitat familiar.
5. La possessió o l'ús indegut del títol oficial de família monoparental.

c. Es considera infracció molt greu haver estat sancionat per infraccions greus dues vegades o més.

4. Les sancions que es poden imposar a les persones que incorrin en alguna de les infraccions esmentades són les següents:

a. Per infraccions lleus:

1. Amonestació individual per escrit.
2. Suspensió de qualsevol dels drets atribuïts a les persones beneficiàries del títol de família monoparental per un període no superior a un mes.

b. Per infraccions greus:

1. Suspensió de tots els drets atribuïts a les persones beneficiàries del títol de família monoparental per un període comprès entre un mes i sis mesos.
2. Suspensió d'algun dels drets atribuïts a les persones beneficiàries del títol de família monoparental per un període comprès entre sis mesos i dos anys.

c. Per infraccions molt greus:

1. Suspensió de tots els drets atribuïts a les persones beneficiàries del títol de família monoparental per un període comprès entre sis mesos i dos anys.
2. Pèrdua del reconeixement de la situació de família monoparental.

5. Segons la gravetat de la infracció, mentre es tramita el procediment sancionador es pot adoptar, com a mesura provisional, la suspensió dels efectes del reconeixement de la situació de família monoparental, d'acord amb els principis i les garanties que estableix la normativa reguladora del procediment administratiu comú amb les especialitats de la potestat sancionadora.

Disposició addicional primera

Avaluació de la implantació

Cada dos anys des de l'aprovació d'aquesta Llei, la Direcció General de Menors i Famílies n'ha d'avaluar la implantació efectiva en cada un dels àmbits d'aplicació. L'informe resultant s'ha d'eleva al Consell de Govern i, posteriorment, al Parlament de les Illes Balears.

Disposició addicional segona

Exempció de taxes

Els tràmits corresponents a l'expedició del document acreditatiu de la situació de monoparentalitat estan exempts de taxes.

Disposició addicional tercera

Cessió de dades personals en els supòsits de comprovació dels requisits per acreditar la situació de família monoparental

S'entén que la sol·licitud de reconeixement de la situació de família monoparental implica el consentiment per a la cessió de dades de caràcter personal necessàries per a la comprovació de la convivència i els ingressos econòmics dels membres de la unitat familiar.

Disposició adicional quarta**Compatibilitat de títols**

Les famílies que puguin tenir la condició de família nombrosa i de família monoparental simultàniament poden sol·licitar ambdues titulacions. No obstant això, en cap cas els beneficis de la mateixa naturalesa o tipus no poden ser acumulatius, excepte que hi hagi una indicació expressa en sentit contrari.

Disposició adicional cinquena**Reconeixement dels títols de famílies monoparentals d'altres comunitats autònomes**

Es reconeixen els títols de famílies monoparentals expedits per altres comunitats autònomes, sempre que existeixi reciprocitat, fins que deixin de vigir. Llavors, es poden renovar a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears d'acord amb aquesta normativa.

Disposició transitòria primera**Implantació de les mesures**

Les administracions públiques competents han d'implantar les mesures establertes en els capítols II i III del títol I en el termini de dotze mesos des que entri en vigor aquesta Llei, excepte les que disposa l'article 28, les quals han d'estar implantades en el termini de divuit mesos.

Disposició transitòria segona**Accés a les mesures per a famílies amb persones en situació de discapacitat**

Per a les famílies que defineix l'apartat 2 de l'article 9, l'accés a les mesures recollides en aquesta Llei i en el desplegament reglamentari corresponent és el següent:

- A partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, hi poden accedir les famílies amb persones amb un grau de discapacitat reconegut entre el 65 % i el 50 % (ambdós inclosos).
- A partir dels dos anys des de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei, hi poden accedir, a més de les anteriors, les famílies amb persones amb un grau de discapacitat reconegut entre el 49 % i el 40 % (ambdós inclosos).

Disposició derogatòria única**Normes que es deroguen**

Queden derogades totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que disposa aquesta Llei.

Disposició final primera**Habilitació normativa**

El Govern de les Illes Balears, a proposta de la consellera de Serveis Socials i Cooperació, ha d'aprovar el reglament de principis generals sobre el procediment d'acreditació de la condició de família monoparental en el termini de dotze mesos des que entri en vigor aquesta Llei.

Disposició final segona**Guia d'impacte familiar**

El Govern de les Illes Balears, a proposta de la consellera de Serveis Socials i Cooperació, ha d'aprovar la guia per a l'elaboració dels informes d'impacte familiar en el termini de divuit mesos des que entri en vigor aquesta Llei.

Disposició final tercera**Entrada en vigor**

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Palma, 16 de març de 2018

La consellera de Serveis Socials i Cooperació

Fina Santiago i Rodríguez

La presidenta,

Francesca Lluch Armengol i Socías

